

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Ольга Сергіївна ГЛЯНЬКО,

*студент б курсу юридичного
факультету Національного
технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»*

Сучасний світ є надзвичайно технологічним. В свою чергу технології покращують рівень життя людини, роблять його простішим. Такі покращення відображаються і на соціальній стороні життя кожної людини. Навіть таке просте спілкування на сьогоднішній день має багато форм, і основна з них це соціальні мережі. Вони мають вагоме місце в житті людей. Однак їх функції, на разі, не є лише спілкування, за їх допомогою можна навчатись, розвивати власний бізнес, переглядати новини та інше. В свою чергу, у результаті діяльності людини в соціальні мережі створюється значна кількість інформації про неї. Це стосується і тієї інформації, що особа добровільно розміщує на сторінці, і тієї, яка є невидима для по сторонніх: кількість проведеного часу в мережі, вподобання та інше. Така інформація збирається на файлах cookies, і обробляється адміністраторами соціальних мереж.

Однак на сьогоднішній день в Україні не існує механізму, який би захищав права користувачів, щодо їх персональних даних в соціальних мережах. Дослідженням даної проблеми займались такі науковці: Москаленко М. В., Гавловський В. Д., Черниш Р. Ф., Комкова К. С.

Закон України «Про захист персональних даних» поширюється на діяльність з обробкою персональних даних, яка здійснюється повністю або частково із застосуванням автоматизованих засобів, а також на обробку персональних даних, що містяться у картотеці чи призначені до внесення до картотеки, із застосуванням неавтоматичних засобів [1]. Аналіз даного закону приводить нас до висновку: він містить основні визначення та аспекти щодо захисту даних. Однак він не містить норм, які б дозволяли застосовувати даний закон до соціальних мереж, зважаючи на їх специфіку обробку персональних даних.

Наразі в Європейському Союзі діє Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року «Про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних)»[2]. Даним Регламентом встановлюються основні вимоги щодо адміністраторів соціальних мереж, а саме їх обов'язки по відношенню до користувачів. Дані обов'язки стосуються здебільшого про поінформованість користувачів: встановлюються вимоги щодо повідомлення по згоду на обробку, яка має містити детальну інформацію щодо мети обробки даних, строк проведення такої обробки даних, всі права користувача при обробці

даних. Загалом така інформація має бути простою для користувача, тобто не насичена специфічними термінами та написана на мові користувача.

Одним з прикладів застосування даного Регламенту є Німеччина, яка адаптувала німецьку законодавчу базу до Загального Регламенту, прийнявши новий Німецький Федеральний закон про захист даних (Bundesdatenschutzgesetz - «BDSG») [3]. BDSG був офіційно опублікований 5 липня 2017 року і набрав чинності разом з Загальним Регламентом 25 травня 2018 року. Метою BDSG є регламентація особливостей використання численних положень відповідно до Загального Регламенту, які дозволяють державам-членам конкретизувати чи навіть обмежити вимоги щодо обробки даних відповідно до Загального Регламенту. Поки Німецький Закон про телемедіа (Telemediengesetz - «TMG») застосовувався для цілей конфіденційності в Інтернеті. TMG впливає як із закону BDSG, так і із закону про безпеку IT.

Комерційні оператори телемедіа-сервісів, до яких належать оператори веб-сайтів (навіть якщо послуги надаються безкоштовно), повинні, у разі автоматизованої процедури, яка дозволяє подальше ідентифікацію одержувача послуги та готує збір або використання персональних даних, повідомити одержувача послуги на початку цієї процедури (пункт 2 статті 13 (1) TMG). Крім того, вони повинні вживати технічних та організаційних заходів з урахуванням «найсучаснішої» технології для запобігання порушень безпеки та несанкціонованого доступу до своїх технічних систем та захисту персональних даних (розділ 13 (7) TMG).

Для України Регламент є прикладом для формування надійного механізму захисту даних в мережі Інтернет, і виконання вимог Загального Регламенту Україною є її обов'язком, оскільки, згідно статті 15 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони встановлено: « Сторони домовились співробітничати з метою забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських та міжнародних стандартів, зокрема відповідних документів Ради Європи. Співробітництво у сфері захисту персональних даних може включати, *inter alia*, обмін інформацією та експертами» [4].

Німецький закон слугує яскравим прикладом для створення подібного правового механізму захисту персональних даних в Україні, оскільки Європейські тенденції розвитку у даній сфері значно випереджають Україну.

Підсумовуючи можна зробити висновок, українське законодавство не має вимог щодо захисту персональних даних в соціальних мережах. Закон України « Про захист даних» можливо застосовувати для вирішенні даної проблеми лише на загальному рівні, який має сам закон. Для побудови ефективного механізму захисту персональних даних в соціальних мережах необхідно створити законодавчу базу, яка буде

відповідати вимогам Регламенту. Для приведення такого механізму до умов сучасності необхідно враховувати досвід зарубіжних країн.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про захист персональних даних». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2010. № 34. Ст. 481. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/conv/print> (дата звернення 01.12.2019).

2. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року « Про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних та про скасування Директиви 95/46/ЄС» (Загальний Регламент про захист даних). *Офіційний вісник Європейського Союзу*. 2016. №2016/679. Ст. 98. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/es-2016679.pdf> (дата звернення 03.12.2019)

3. Bundesdatenschutzgesetz vom 30. Juni 2017 (BGBl. I S. 2097), das durch Artikel 12 des Gesetzes vom 20. November 2019 (BGBl. I S. 1626) geändert worden ist». URL: https://www.gesetze-im-internet.de/bdsg_2018/BJNR209710017.html (дата звернення 07.12.2019).

4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Набула чинності 1 вересня 2017 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/ugoda-pro-asociaciyu/00ukraine-euassociationagreementbody.pdf> (дата звернення 07.12.2019)